

Сергій ГНІДИЙ

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – Дмитро ХУДИК, д-р. філософії,
старший викладач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ГРОМАДСЬКИЙ МОНІТОРИНГ І КОНТРОЛЬ ЯК ФУНКЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ВИКЛИКИ

Сучасні трансформації системи публічного управління зумовляють посилення ролі громадянського суспільства у процесах формування, реалізації та оцінювання державної політики. У цьому контексті громадський моніторинг і контроль поступово набувають ознак невід'ємних функцій публічного управління, що забезпечують підвищення відкритості, підзвітності та результативності діяльності органів влади.

У науковому дискурсі громадський моніторинг розглядається як системний процес збору та аналізу інформації про діяльність публічних організацій з метою оцінювання ефективності управлінських рішень. Водночас громадський контроль передбачає більш активну участь громадськості, спрямовану на вплив на процес прийняття рішень, перевірку їх реалізації та забезпечення дотримання принципів законності й прозорості.

Зарубіжний досвід підтверджує, що ефективний громадський контроль є важливим чинником якості публічного управління.

Зокрема, у Швеції та Норвегії активно застосовується принцип відкритості публічної інформації, що забезпечує громадянам широкий доступ до управлінських даних і створює передумови для постійного громадського моніторингу. У Великій Британії функціонують розвинені механізми публічних консультацій і незалежного аудиту діяльності органів влади, що сприяє підвищенню їх підзвітності. Водночас у Естонії впровадження цифрових платформ електронного

урядування значно розширило можливості громадян щодо участі у контролі за діяльністю державних інституцій [3].

Практика функціонування органів місцевого самоврядування в Україні свідчить про поступове впровадження інструментів громадської участі. Зокрема, результати аналізу діяльності Управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради демонструють орієнтацію на відкритість і стратегічне планування розвитку громади, залучення міжнародних ресурсів та реалізацію масштабних інфраструктурних проєктів [2]. Водночас ефективність таких процесів значною мірою залежить від рівня залучення громадськості до моніторингу реалізації програм і контролю за використанням публічних ресурсів.

В умовах цифровізації публічного управління трансформуються і механізми громадського моніторингу. Використання відкритих даних, електронних сервісів, платформ участі та інструментів електронної демократії сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів і зниженню інформаційних бар'єрів між владою та громадянами. Разом з тим цифровізація породжує нові виклики, зокрема пов'язані із захистом персональних даних, нерівним доступом до цифрових ресурсів та необхідністю підвищення цифрової компетентності населення.

Серед основних проблем реалізації громадського моніторингу та контролю в Україні варто виокремити формальний характер участі громадськості, недостатній рівень довіри до органів влади, обмеженість інституційних механізмів впливу та низьку активність громадян. Це зумовлює необхідність удосконалення нормативно-правового забезпечення, розвитку інструментів участі та формування культури взаємодії між владою і громадянським суспільством.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що громадський моніторинг і контроль виступають як важливі функціями сучасного публічного управління, що забезпечують підвищення ефективності діяльності публічних організацій, сприяють зміцненню демократичних інститутів та формують передумови для сталого розвитку територіальних громад. Їх подальший розвиток

пов'язаний із поєднанням інституційних змін та впровадження цифрових інструментів, а також активізації участі громадян у процесах управління.

Список використаних джерел:

1. Монастирський Г. А. Розвиток публічного управління в умовах децентралізації та сучасних викликів. *Вісник економіки*. 2022. № 3. С. 5–12.
2. Управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради. Офіційний сайт. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/vikonavchi-organi-radi/upravlinnya-viddili/4808.html>
3. OECD. Open Government: The Global Context and the Way Forward. Paris: OECD Publishing, 2016. 260 p.